

Jak się mieszka z nietoperzem?

Data publikacji: 8.09.2023 7:29

Nietoperze są licznymi lokatorami w naszym regionie. Rzadki gatunek nietoperza - podkowiec mały, ma swoją kolonię rozrodczą w starym młynie w Pierścću w gminie Skoczów.

Podkowce małe czują klimat w Pierścću fot. RDOŚ

Bardzo dobrze się tu czują i mieszkają tu od lat podkowce małe – rzadki gatunek nietoperza – współdzielą swój dom z Państwem Gawkowskimi, którzy od lat opiekują się tymi latającymi ssakami. Z uwagi na zagrożenia, z którymi muszą mierzyć się nietoperze tego gatunku, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach planuje przeprowadzenie działań z zakresu ochrony czynnej.

Pierścćec znany jest z zabytkowego Sanktuarium św. Mikołaja, i ponad stuletniego młyna, gdzie mieszka rodzina Gawkowskich..., ale nie sama. Ponad stuletni młyn jest siedliskiem rzadkiego gatunku nietoperza – podkowca małego *Rhinolophus hipposideros*, który wybrał właśnie zabytkowy młyn na letnią kolonię rozrodczą.

Jak mówi właścicielka – Pani Urszula, nietoperze są tu odkąd pamięta, a mieszkanie wspólnie z takimi towarzyszami jest czymś wyjątkowym. Podkowce małe pomieszkują zarówno na strychu, jak i w piwnicy młyna. – **Nietoperze mają tutaj bardzo dobre środowisko - dobry mikroklimat, a ponieważ nasza piwnica jest zrobiona ze skał, mają one tutaj swoje kryjówki, co im właśnie sprzyja.** Towarzystwo nietypowych lokatorów przynosi zdecydowanie więcej zalet niż uciążliwości. - **Plusem jest to, że człowiek ma coś, czego inni nie mają, coś wartościowego, co nie każdy może mieć** – podkreśla pani Urszula.

Państwu Gawkowskim najbardziej zależy na zmianie wizerunku nietoperzy w odbiorze społecznym i dając swój przykład, uświadamiają lokalnej społeczności, że warto chronić nietoperze, ponieważ stanowią nasze wspólne bogactwo przyrodnicze. – **Zależy mi, żeby zmienić się pogląd odnośnie do nietoperzy, bo to są małe, bezbronne i przyjazne zwierzątka, które potrzebują naszej ochrony. Nie szkodzą nam w żaden sposób, a przyczyniają się do zmniejszania ilości owadów w naszym otoczeniu** – dodaje Urszula Gawkowska.

Jak informuje RDOŚ podkowiec mały występuje wyłącznie na południu Polski, w rejonach górskich i wyżynnych. Należy do najmniejszych krajowych nietoperzy. Najbardziej charakterystyczną cechą podkowca jest narośl w kształcie podkowy, otaczająca nozdrza zwierzęcia. Nietoperz ten żywi się owadami, głównie komarami i ćmami, ale też pajakami i innymi bezkręgowcami. Żeruje w pobliżu częściowo odsłoniętych skał, w roślinności nadbrzeżnej górskich potoków oraz bukowych i mieszanych lasach porastających zbocza. Poluje również w pobliżu zabudowań gospodarskich. Na swoje schronienia podkowce wybierają strychy budynków, które szybko się nagrzewają i długo utrzymują ciepło – dlatego też kolonie rozrodcze tego gatunku najczęściej zasiedlają kościelne poddasza. W zimie hibernują w niedalekich jaskiniach lub piwnicach. Zwierzęta te bardzo przywiązują się do obranych kryjówek, dlatego te same osobniki wracają każdego roku w te same miejsca. Letnie kolonie rozrodcze, takie jak w przypadku młyna w Pierścću, tworzą przede wszystkim samice, gromadzące się w większych grupach już w okresie maja.

Z uwagi na ograniczenia tych nietoperzy w pokonywaniu przestrzeni oraz wybieraniu ciasnych szczelin podkowce małe są jednymi z najbardziej narażonych na zmiany w środowisku przedstawicielami chiropterofauny. Zmiany te wpływają na dostępność pokarmu oraz dogodnych schronień, dlatego jest to gatunek wymagający działań z zakresu ochrony czynnej. Takie działania prowadzone są w ramach specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000. Wszystkie gatunki nietoperzy występujące w Polsce objęte są ochroną ścisłą, dlatego zabronione są wobec nich wszelkie działania narażające je na ich zranienie lub śmierć.

- Obecnie trwają prace nad wprowadzeniem nowego planu zadań ochronnych dla tego specjalnego obszaru ochrony siedlisk. Planowane działania ochronne uwzględniają głównie zabezpieczenie miejsca schronienia m.in. wzmocnienie podłogi strychu w okresie hibernacji nietoperzy oraz sprzątanie odchodów i wymianę folii paroprzepuszczalnej na strychu budynku dawnego młyna – mówi Przemysław Skrzypiec, Zastępca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach i Regionalny Konserwator Przyrody. **- Na stan populacji podkowca małego wpływ mają również zmiany w strukturze żerowisk w otoczeniu schronień, tj. wylesianie, wycinanie roślinności nadbrzeżnej i osłaniającej trasy przelotu, intensyfikacja rolnictwa z użyciem szkodliwych dla nietoperzy pestycydów, dlatego istotne jest popularyzowanie i wspieranie wiedzy oraz dobrych praktyk służących zachowaniu środowiska przyjaznego dla życia i rozwoju podkowców** – dodaje konserwator.

KOD/mat.pras.